

Цитування:

Федотова Н. В. Поняття «Contemporary Dance» (танець контемпорарі): культурологічні, філософські та мистецтвознавчі підходи. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв* : наук. журнал. 2021. № 4. С. 75-80.

Федотова Наталя Володимирівна,
аспірантка Київського національного
університету культури і мистецтв
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4566-2334>
fedotovanata08@gmail.com

Fedotova N. (2021). The concept of "Contemporary Dance": cultural, philosophical, and artistic approaches. *National Academy of Culture and Arts Management Herald: Science journal*, 4, 75-80 [in Ukrainian].

**ПОНЯТТЯ «CONTEMPORARY DANCE» (ТАНЕЦЬ КОНТЕМПОРАРІ):
КУЛЬТУРОЛОГІЧНІ, ФІЛОСОФСЬКІ ТА МИСТЕЦТВОЗНАВЧІ ПІДХОДИ**

Мета роботи – проаналізувати та систематизувати підходи до визначення поняття «танець контемпорарі».

Методологія дослідження базується на аналізі дотичних до теми наукових джерел, підходів до трактування поняття «Contemporary Dance», із застосуванням термінологічного та історичного методів. **Наукова новизна.** Вперше виявлено основні підходи до визначення танцю контемпорарі та виявлено його характерні ознаки.

Висновки. Танець контемпорарі посів помітне місце серед напрямів хореографічного мистецтва, має широке коло прихильників, визнаний як сценічне явище та культурно-мистецька практика. Наразі існує широкий спектр підходів до розуміння танцю контемпорарі, що зумовлює термінологічні розбіжності наукових праць. Серед основних позицій щодо танцю контемпорарі можна виокремити його розгляд як авангардної форми хореографічного мистецтва, яка еволюціонувала з танцю модерн; як драматичний віртуозний танець, який бере свій початок з балету та джазу; як інтелектуальний танець, який зародився в Європі та Америці, базується на різних техніках та методиках, сприймається як інструмент для розвитку тіла танцівника. Дотримуємося позиції, що танець контемпорарі – це напрям хореографічного мистецтва, що виник наприкінці ХХ – на початку ХХІ століття в Європі та Америці, базується на техніках і методиках, які виступають інструментами для розвитку тіла, формування усвідомленості та індивідуальної хореографічної мови танцівника.

Ключові слова: танець контемпорарі, сучасна культура, хореографія, сучасний танець, термінологічний підхід.

Fedotova Natalia, graduate student of the Kyiv National University of Culture and Arts

The concept of "Contemporary Dance": cultural, philosophical, and artistic approaches

The purpose of the article is to analyze and systematize approaches to the definition of the concept of "contemporary dance". **Methodology.** The research methodology is based on the analysis of scientific sources related to the topic, approaches to the interpretation of the concept of "Contemporary Dance", using terminological and historical methods. **Scientific novelty.** For the first time, the main approaches to the definition of contemporary dance are revealed and its characteristic features are revealed. **Conclusions.** Contemporary dance has taken a prominent place among the directions of choreographic art, has a wide circle of admirers, is recognized as a stage phenomenon and cultural and artistic practice. Currently, there is a wide range of approaches to understanding contemporary dance, which leads to terminological differences in scientific works. Among the main positions in contemporary dance, one can single out its consideration as an avant-garde form of choreographic art that evolved from modern dance; as a dramatic virtuoso dance originating from ballet and jazz; as an intellectual dance that originated in Europe and America, based on various techniques and techniques, it is perceived as a tool for the development of the dancer's body. We adhere to the position that contemporary dance is a direction of choreographic art that arose in the late XX – early XXI centuries in Europe and America, based on techniques and techniques that act as tools for the development of the body, the formation of awareness and the individual choreographic language of the dancer.

Keywords: contemporary dance, contemporary culture, choreography, contemporary dance, terminological approach.

Актуальність теми дослідження.
Хореографічна культура – органічний
складник культури людства, еволюція якої

детермінується суспільно-історичними
подіями. На розмаїтті різновидів, напрямів,
стилів хореографії впливають економічні,

технологічні, політичні та ін. чинники. У свою чергу, кожен складник хореографічної культури впливає на формування культурної ідентичності на індивідуальному, локальному та глобальному рівнях, кожен напрям хореографічного мистецтва впливає на людську природу, її фізичний та психічний стан. У сучасному світі танець, як і упродовж багатьох століть, виконує розважальну, видовищну, виховну, комунікативну, частково спортивну та ін. функції. Одночасно, якщо розглядати танець в так званій «інтелектуальній парадигмі», то він набуває нового змісту, піднімається у своїй функціональності на інший, порівняно лише з мистецьким чи виховним значенням, рівень. Змінюється звичне розуміння танцю, тіло танцівника, як головний інструмент створення танцю, стає первинним джерелом змісту, а пошук не лише нових положень тіла у просторі, а й дослідження танцювального руху та особистості через танцювальний рух стають основними завданнями сучасних напрямів хореографії.

Саме contemporary dance (танець контемпорарі) є унікальним напрямом, який спонукає зацікавлених ним людей до різновекторного розвитку, у першу чергу, інтелектуального. Розбіжності у тлумаченні терміну «танець контемпорарі» та його специфіки, що спостерігаються при аналізі наукових праць, обумовлюють актуальність дослідження цих аспектів.

Аналіз досліджень і публікацій. Окремі аспекти танцю контемпорарі (термінологічний аналіз, генезис, еволюція) увійшли до кола наукової рефлексії таких дослідників, як-от: В. Костевич [3], В. Карпенко та І. Карпенко [2], М. Погребняк [8], В. Нікітін [7], О. Чаус [10], Н. Шульц [12], Н. Курюмова [4], Ю. Репіцина [9], Д. Шариков [11], Л. Богданова [2], СанСан Кван [13], Тіммі Де Лаєт [14] та ін. Однак, цілісного відтворення підходів до визначення поняття «танець контемпорарі», а також виявлення його іманентних рис не знайдено.

Мета роботи – проаналізувати та систематизувати підходи до визначення поняття «танець контемпорарі».

Виклад основного матеріалу. Танець контемпорарі упродовж останніх років викликає стійкий науковий інтерес в Україні та світі. Багато дослідників аналізують цей напрям хореографічного мистецтва з культурологічної, педагогічної, мистецтвознавчої, практично-хореографічної позицій. Однак наукової стрункості у

формулюванні поняття «танець контемпорарі» та визначенні його ознак не досягнуто. Для комплексного розгляду означеної проблеми необхідно провести аналіз дотичних наукових праць вітчизняних та зарубіжних дослідників, не обмежуючись прикладними характеристиками танцю контемпорарі, осмисливши його на філософсько-культурологічному рівні.

Тіммі Де Лаєт, асистент кафедри театру і танцю Університету Антверпена та Дослідницького центру візуальної поетики, розмірковуючи про періодизацію сучасного танцю, зокрема танцю контемпорарі, зазначає, що сучасність відома як епоха, яка переживає час неоднозначно: коли минуле втрачає свою формувальну функцію, теперішнє стає мірилом усіх речей, навіть якщо воно орієнтоване на майбутнє. З відновленням важливості минулого все не тільки переоцінюється, а й посилюється двозначність тимчасовості, яка вже була присутня в сучасності [14, с. 80]. Саме тому важливо провести періодизацію, а також розглядати танець контемпорарі в контексті сучасного танцю (мається на увазі танець модерн, постмодерн та контемпорарі). Адже сучасний танець формувався через становлення та розвиток названих напрямів – танець модерн, танець постмодерн та танець контемпорарі, – і в такому ж хронологічному порядку.

Термінологічна неясність в наукових колах стосовно визначення поняття «танець контемпорарі» існує у зв'язку з різними підходами до розгляду цього питання, які формуються під впливом ряду факторів. Часто відсутність професійного практичного досвіду в танці контемпорарі зумовлює розгляд цього питання лише з точки зору культурології, педагогіки чи психології, беручи до уваги окремі його компоненти. Також при дослідженні не враховують зарубіжний досвід, закладені там основи цього напрямку хореографії, а також безпосередня хореографічна практика. Саме відсутність комплексного підходу не дозволяє об'єктивно та цілісно висвітлити поняття «танець контемпорарі».

Наприклад, існують твердження, що терміни «танець модерн» та «танець контемпорарі» – тотожні поняття. Така позиція заснована на перекладі слів «modern» та «contemporary» як «сучасний». Також існують думки, що танець контемпорарі це складник танцю модерн. Доктор мистецтвознавства М. Погребняк розглядає два значення терміну «танець контемпорарі»: у широкому розумінні

– це європейський варіант терміну «танець модерн» і обидва терміни вживаються як синоніми; друге значення – одна з форм стилю «модерн» у хореографії [8, 52]. Однак детальне дослідження сучасного танцю (танець модерн, постмодерн та контемпорарі) в контексті історичного розвитку, послідовності виникнення та визначення естетико-філософських ознак дає можливість розмежувати ці напрями.

Дослідник Д. Шульц відзначає, що сучасний танець має не тільки зовнішню, але й внутрішню складову – філософсько-культурологічні основи, це категорія, яка постійно розвивається. Якщо для початку ХХ століття – це танець модерн, для середини ХХ століття – це танець постмодерн, то для кінця ХХ – початку ХХІ століття – це танець контемпорарі [12, 157].

Однією з причин виникнення плутанини у формулюванні поняття «танцю контемпорарі» вважаємо його характеристику з точки зору традиційної балетної школи та відповідної термінології. Хореограф та мистецтвознавець Д. Шариков стверджує, що танець контемпорарі є «психологічним неокласичним танцем», який, на відміну від класичного танцю, де головним є фізичний тренаж й академічні балетні канони, має певні переваги, а саме: урок побудований на імпровізаційному принципі [11, 52]. Дослідниця О. Чаус, зазначає, що танець контемпорарі є синтезом авторських технік неокласичного напрямку, які спираються на класичний танець та неокласичні балетні прийоми, звертає увагу на те, що танець контемпорарі вважається витоком класичного балету [10, с. 273]. Вважаємо, що такі спроби ідентифікувати танець контемпорарі є досить спірними, оскільки не враховують різноаспектний досвід танцю контемпорарі в Європі та Америці, де він виник.

Танець контемпорарі, на думку одного з провідних фахівців сучасного танцю на пострадянському просторі В. Нікітіна, перебуває в пошуку нових форм танцю та руху. Він не є фіксованим стилем, а синтезом технік та методів. Важливим для танцю контемпорарі вважає розвиток у танцівника чітких кінестетичних відчуттів, які досягаються шляхом розуміння особливостей руху тіла та фізичних законів, які впливають на рух. Окрім розуміння власного тіла та якості його руху, особливого значення в танці контемпорарі набуває увага до навколишнього простору. Також характерною ознакою є дослідницьке спрямування, обумовлене

взаємодією танцю з сучасною філософією, психологією та іншими науковими напрямими [7, 82].

Безумовно, наявність професійного практичного досвіду в танці контемпорарі сприяє глибокому та комплексному дослідженню, забезпечує занурення у вивчення об'єкту зсередини, враховуючи його історію, культуру, філософію, естетику, психологію. Зокрема, науковець Н. Курюмова звертає увагу, що танець контемпорарі – напрям, який виник наприкінці ХХ – на початку ХХІ століття. Основною його ознакою називає зануреність в дослідження тілесних можливостей та станів тут і зараз. У контексті такого дослідження набуття нового тілесного досвіду в танці контемпорарі може виступати як ціллю (в пріоритеті завершена хореографічна композиція чи спектакль), так і засобом (створення нової індивідуальної мови танцівника чи танцювальної компанії). Концептуально танець контемпорарі приходить до розуміння тіла як феноменології [5]. Автор обґрунтовано розглядає феноменологічний підхід як один з інструментів дослідження та розуміння танцю контемпорарі, допускає, що такий підхід найточніший при аналізі цієї форми художньої рефлексії.

Дослідниця Ю. Репіцина доходить висновку, що танець контемпорарі потрібно розглядати як інструмент розвитку тіла танцівника та формування його індивідуальної хореографічної мови через синтез, актуалізацію та розвиток різних технік. Вона зазначає, що завдяки синтезу різних напрямів мистецтва ми бачимо абсолютно нові форми інтерпретації танцю та людини в танці. Рух розглядається як засіб вираження внутрішнього стану танцівника, завдяки чому створюється індивідуальна хореографічна лексика. Багато хореографів відмовляються від музичного супроводу та використовують ударні інструменти, шуми чи тишу [9, 87].

Важливою особливістю танцю контемпорарі є його вплив на формування і розвиток усвідомленості та саморегуляції особистості. Усвідомленість виступає основою особистісної трансформації в танці контемпорарі. Танцівник – це унікальна особистість, він не спирається на завчені прийоми та схеми, а діє згідно з конкретною реальною ситуацією. Його основним завданням є залучення глядача в сам процес. Можна зустріти аргументоване твердження, що танець контемпорарі – це інтелектуальний танець. Наприклад, дослідниця В. Костевич

наголошує на важливості розуміння та усвідомленні того, як влаштоване тіло, як воно рухається і як підтримати та направити виникаючий імпульс [3].

Така усвідомленість формується не лише в танцівника, а й у глядача. Л. Богданова робить висновок, що танець контемпорарі – це пошук та експеримент тіла, думки, відчуттів в просторі та часі. Він не несе розважальну функцію, а спонукає до мисленнєвої діяльності [1, 43]. Цей напрям хореографічного мистецтва різнобічно впливає на глядача. Все відбувається у взаємодії: хореограф шукає нові нестандартні прийоми, способи та засоби такого впливу, а глядач під впливом свого особистого досвіду складає власне враження та робить висновки. Так відбувається процес формування культурних цінностей під впливом сучасного хореографічного мистецтва, зокрема танцю контемпорарі.

Досить різнобічно та детально розглядає танець контемпорарі доцент кафедри театру, танцю та перформансу Каліфорнійського університету в Берклі, кандидат педагогічних наук СанСан Кван. У статті «Коли танець контемпорарі?» («When is contemporary?») зауважує, що танець контемпорарі має декілька значень, і кожне з них несе свої естетичні цінності. СанСан Кван розглядає цей термін в наступних контекстах: концертний або сценічний, комерційний та світовий танець контемпорарі.

В концертному та сценічному розумінні СанСан Кван характеризує танець контемпорарі як симбіоз технік: імпровізація, контактна імпровізація, робота на підлозі тощо. Часто до нього входять бойові мистецтва та йога. Тому автор робить висновок, що для танцю контемпорарі необхідне треноване тіло, універсальне для різних умінь [13, 40].

Сценічний танець контемпорарі може включати голосовий текст, мультимедіа, віртуальну реальність. Він протиставляється драматичному та виразному танцю, інколи такі постановки не видовищні, а схематичні та формальні. Зазвичай цінується процес створення, а не кінцевий продукт. Один із варіантів такого процесу – це спільна робота хореографа і танцівників. Часто хореографи акцентують увагу безпосередньо на процесі, в якому танцівників просять імпровізувати на основі конкретної ідеї, потім їх імпровізація виступає хореографічною фразою. Це свідчить про саморефлексивність танцю контемпорарі. СанСан Кван зазначає, що концертний танець контемпорарі експериментує із нетрадиційним

простором (наприклад, музеї часто стають місцем для танцю), а також застосовує нетипову взаємодію виконавця та глядача [13, 40].

Визначаючи часові межі існування сценічного танцю контемпорарі, СанСан Кван спирається на ідеї французького теоретика документального мистецтва Фредеріка Пуйода, який зазначає, що не існує єдиної ідентифікуючої естетики для танцю контемпорарі – це танець, який може створюватися в тимчасовій співпраці, безпосередньо для місцевих умов і не повторюватися, танець, який спрямований на сам процес його створення. Ф. Пуйод наділяє танець контемпорарі «параісторичним змістом», не сприймаючи «контемпорарі» як особливий художній період, але, разом з тим обмежує естетику танцю контемпорарі часовими підходами [13, 41].

Комерційний танець контемпорарі – це танець, який практикується в комерційному та змагальному танцювальному світі. Його лексичний матеріал подібний до сценічного танцю контемпорарі, однак комерційний танець не переслідує естетичні та ідейні мотиви, в ньому відсутнє часове усвідомлення. Такий танець часто буває емоційний, драматичний та віртуозний, зазвичай його танцюють під поп-музику, відображаючи лірику музичної композиції.

Особливу увагу, на думку СанСан Кван, слід приділити різниці між сценічним та комерційним танцем контемпорарі. Окрім відмінностей в концептуальній позиції та естетичній мотивації також спостерігається різне ставлення до історії (сценічний танець контемпорарі зацікавлений в історичності) та темпоральності (сценічний танець контемпорарі має на меті створення кінцевого продукту). Таким чином, в той час, як комерційний танець контемпорарі має тенденцію ігнорувати часову усвідомленість, сценічний – чутливий і усвідомлено прив'язаний до часу [13, 44].

Під світовим танцем контемпорарі СанСан Кван розуміє різне його сприйняття та інтерпретацію в кожній частині світу, оскільки на оригінальний танець контемпорарі, який зародився на Заході, здійснюється вплив, зумовлений культурними, етнічними та історичними особливостями. Часто відбувається імітація танцю контемпорарі шляхом використання подібної лексики, однак з відсутністю естетичних маркерів та внутрішнього наповнення.

Розглядаючи особливості поширення танцю контемпорарі в Україні, можемо спостерігати різні контексти його розуміння. Також досить умовно можна розглядати сценічний та комерційний (розважальний) танець контемпорарі. Однак те, що розуміється сьогодні під комерційним або розважальним танцем, не має прямого зв'язку з поняттям «танець контемпорарі», зміст якого було сформовано його провідними західними майстрами.

Наразі поняття «танець контемпорарі» постійно доповнюється та розширюється, оскільки саме явище знаходиться в стадії набуття шаленої популярності та активного розвитку. Але вже сьогодні можна сформулювати специфічні риси танцю контемпорарі: дослідницька спрямованість (лабораторії в танці контемпорарі, орієнтовані на здобуття комплексу знань про можливості людського тіла, де важливим є тілесне начало в основі онтологічної реальності культури, концепт тілесності); інтелектуальний складник (спрямованість на процес сенсорного та кінестетичного усвідомлення; формування усвідомленості відбувається не лише у танцівника, а й у глядача); концептуальність (об'єднується процес творчості та процес дослідження); варіативність у виборі простору (кінцевий результат танцю контемпорарі може бути відтворений як в сценічному, так і позасценічному просторі, як-от музеї, вулиці, дахи будинків та ін.); різноманітність акустичного середовища (застосовуються різні музичні напрями, природні звуки, ударні інструменти, шуми, а також тиша).

Наукова новизна. Вперше виявлено основні підходи до визначення танцю контемпорарі та вивлено його характерні ознаки.

Висновки. Танець контемпорарі посів помітне місце серед напрямів хореографічного мистецтва, має широке коло прихильників, визнаний як сценічне явище та культурно-мистецька практика. Наразі існує широкий спектр підходів до розуміння танцю контемпорарі, що зумовлює термінологічні розбіжності наукових праць. Серед основних позицій щодо танцю контемпорарі можна виокремити його розгляд як авангардної форми хореографічного мистецтва, яка еволюціонувала з танцю модерн; як драматичний віртуозний танець, який бере свій початок з балету та джазу; як інтелектуальний танець, який зародився в Європі та Америці, базується на різних техніках та методиках, сприймається як інструмент для розвитку тіла

танцівника. Дотримуємося позиції, що танець контемпорарі – це напрям хореографічного мистецтва, що виник наприкінці ХХ – на початку ХХІ століття в Європі та Америці, базується на техніках і методиках, які виступають інструментами для розвитку тіла, формування усвідомленості та індивідуальної хореографічної мови танцівника.

Література

1. Богданова Л. А. Современный танец как интеллектуальный феномен. Вестник Казанского государственного университета культуры и искусств. 2008. № 3. С. 40–43.
2. Карпенко В. Н., Карпенко И. А. Генезис танцевальной терминологии в современном танце. Наука, искусство, культура. 2017. № 1(13). С. 17–23.
3. Костевич В. С. Психологические аспекты контемпорари (Contemporary dance). URL : <http://tdt-edu.ru/psixologicheskie-aspekty-kontemporari-sontemporary-dance-kostevich-v-s/> (дата звернення : 20.08.2021).
4. Курюмова Н. Ю. Современный танец как культурный микрокосм: телесные модели на рубеже модернистской, постмодернистской культур. Вестник Гуманитарного университета. 2015. № 1(4). С. 165–176.
5. Курюмова Н. Ю. Современный танец. Большая российская энциклопедия. 2017. URL: https://bigenc.ru/theatre_and_cinema/text/3589832 (дата звернення : 20.08.2021).
6. Никитин В. Ю. Contemporary dance как направление хореографического искусства. Academia: танец, музыка, театр, образование. 2015. № 1(37). С. 56–60.
7. Никитин В. Ю. Современный танец или Contemporary dance? Театр. Живопись. Кино. Музыка. 2016. № 4. С. 77–96.
8. Погребняк М. М. «Contemporary dance»: понятия та основні етапи формування школи. Тенденції і перспективи розвитку світового хореографічного мистецтва : матеріали II Всеукр. наук.-практ. конф., Полтава, 6–7 грудня 2010 р. Полтава : ПНПУ, 2011. С. 14–18.
9. Репицына Ю. О. Contemporary dance как синтез индивидуальных стилей. Искусствознание: теория, история, практика. 2013. № 3(7). С. 83–88.
10. Чаус О. О. Формування Contemporary dance на основі танцю модерн. Мистецтвознавчі записки. 2011. № 19. С. 269–275.
11. Шариков Д. І. Contemporary dance у балетмейстерському мистецтві : навч. посіб. Київ : Київський міжнародний університет, 2010. 173 с.
12. Шульц Д. В. Специфика развития современного танца (контемпорари) в России: философско-культурологический анализ. Культура и общество. Гуманитарный вектор. 2019. № 4. С. 153–158.
13. Kwan S. When is Contemporary Dance? Dance Research Journal. 2017. № 49(3). P. 38–52.

14. Laet, De T. From Contemporary Dance to Contemporaneous Dance. Documenta: tijdschrift voor theater. 2016. Vol. 34, № 2. P. 64–89.

References

1. Bogdanova, L.A. (2008). Contemporary dance as an intellectual phenomenon. Vestnik Kazanskogo gosudarstvennogo universiteta kultury i iskusstv, 3, 40–43. [in Russian].
2. Karpenko, V.N., & Karpenko, I.A. (2017). The genesis of dance terminology in contemporary dance. Nauka, iskusstvo, kultura, 1(13), 17–23. [in Russian].
3. Kostevich, V.S. Psychological aspects of contemporary (Contemporary dance). Retrieved from <http://tdt-edu.ru/psixologicheskie-aspekty-kontemporari-sontemporary-dance-kostevich-v-s/> [in Russian].
4. Kuryumova, N. Yu. (2015). Contemporary dance as a cultural microcosm: bodily models at the border of modernist, postmodern cultures. Vestnik Gumanitarnogo universiteta, 1(4), 165–176. [in Russian].
5. Kuryumova, N.Yu. (2017). Contemporary dance. Great Russian Encyclopedia. Retrieved from https://bigenc.ru/theatre_and_cinema/text/3589832 (дата звернення : 20.08.2021). [in Russian].
6. Nikitin, V.Yu. (2015). Contemporary dance as a direction of choreographic art. Academia: tanec, muzyka, teatr, obrazovanie, 1(37), 56–60. [in Russian].
7. Nikitin, V.Yu. (2016). Modern dance or Contemporary dance? Teatr. Zhivopis. Kino. Muzyka, 4, 77–96. [in Russian].
8. Pohrebniak, M.M. (2011). "Contemporary dance": the teacher and the main stage of the formulation of the school. Trends and prospects for the development of world choreographic art: materials II All-Ukrainian scientific-practical conf., Poltava, December 6–7, 2010. Poltava: PNPU, 14–18. [in Ukrainian].
9. Repicyna, Yu.O. (2013). Contemporary dance as a synthesis of individual styles. Iskusstvoznanie: teoriya, istoriya, praktika, 3(7), 83–88. [in Russian].
10. Chaus, O.O. (2011). Formation of Contemporary dance on the basis of modern dance. Mystetstvoznavchi zapysky, 19, 269–275. [in Ukrainian].
11. Sharykov, D.I. (2010). Contemporary dance in the art of choreography. Kyiv: Kyiv International University. [in Ukrainian].
12. Shulc, D. V. (2019). The specifics of the development of contemporary dance (contemporary) in Russia: a philosophical and cultural analysis. Kultura i obshestvo. Gumanitarnyj vektor, 4, 153–158. [in Russian].
13. Kwan, S. (2017). When is Contemporary Dance? Dance Research Journal, 49(3), 38–52. [in English].
14. Laet, De T. (2016). From Contemporary Dance to Contemporaneous Dance. Documenta: tijdschrift voor theater, Vol. 34, 2, 64–89. [in English].

*Стаття надійшла до редакції 20.08.2021
Отримано після доопрацювання 17.09.2021
Прийнято до друку 22.09.2021*